

окислення ліпідів, про що свідчить зменшення одного із кінцевих продуктів ПОЛ - малонового альдегіду.

РЕПРОДУКЦІЯ ЦІННИХ РІДКІСНИХ І ЗНИКАЮЧИХ ВИДІВ РОСЛИН В КАРПАТАХ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

О.В.ГІНДИЧ

МДП "Фонд Стародуб" м. Чернівці

Народна медицина використовувала рослини Карпат з незапам'ятних часів, донедавна, коли природа в Карпатах не піддавалася знищенню, заготівля лікарських рослин істотно не впливала на розміри ділянок їх природного ареалу.

У повоєнні роки планомірні хижацькі вирубки гірських лісів порушили природну рівновагу, збільшився обсяг заготівлі цінних рослин, їх природні популяції почали швидко зменшуватися.

В останні роки становище значно погіршилося. Чорнобильська трагедія, штучно створені і цілеспрямовані економічні негаразди, дорожнеча імпортованих лісів примусили кинуте напризволяще населення шукати порятунку в природі для підтримки здоров'я і виживання.

Стихійна заготівля лікарських рослин набрала великих розмірів, а відтворенням їх природних угруповань державні органи не займалися взагалі. В результаті ряд рідкісних рослин зник: стародуб альпійський, нар. назва змієвон), рідкісними стали родіола рожева, тирлич жовтий, а цінні, як арніка, перейшли в розряд рідкісних і поки що збереглися лише у віддалених місцях.

Щоб не дійти до становища, коли репродуктивний матеріал вищезгаданих рослин прийшлося б закупляти за кордоном, у грудні 1993 року в Чернівцях було створено мале державне науково-виробниче підприємство з репродукції цінних рідкісних і зникаючих видів рослин карпат - МДП «Фонд Стародуб».

За п'ять років роботи в екстремальних умовах: при мізерному епізодичному фінансуванні, без обіцяних земельної ділянки і приміщення МДП «Фонд Стародуб» виростило і безкоштовно передало понад десять тисяч штук посадкового матеріалу цінних і лікарських рослин національному природному парку «Вижницький», обласному еколого-натуралістичному центру дітей та юнацтва, фірмам «Інвофіто» та «Полонина», Рахівському держлісгоспу, Українській науково-дослідній стінці карантину рослин, Кіцманській райлікарні, головний лікар якої перший в області створив біля лікарні плантацію ехінацеї.

Одночасно з вирощуванням місцевих видів (родіола рожева, стародуб альпійський, гадючник шестипелюстковий, перстач білий і прямостоячий, тирлич жовтий), МДП «Фонд Стародуб» інтенсивно займається інтродукцією

прожили на 19 днів більше ніж щури, яким настоянка болиголову плямистого не вводилась. Відсоток збільшення тривалості життя становив 79%.

Лікування тварин з карциносаркомою Уокера 256 протягом двох тижнів настоянкою болигорова плямистого в дозі 0,2мл/100г маси призводило до того, що відсоток гальмування росту пухлини становив 59%, а відсоток збільшення тривалості життя становив 73% в порівнянні з нелікованими тваринами.

Таким чином, настоянка болиголову плямистого в дозі 0.2мл/100г маси проявляє найкращу протипухлинну дію у тварин з карциною Герена та карциносаркомою Уокера 256.

ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ТА БІОЛОГІЧНА ДІЯ ПЕРСТАЧА ПРЯМОСТОЯЧОГО

Н.Б.ТЕФТЮЄВА, І.Ф.МЕЩИШЕН

Буковинська державна медична академія

Останнім часом з метою корекції порушень оксидантно-антиоксидантної рівноваги в клітині все частіше використовують антиоксидантні препарати рослинного походження.

Перспективним в цьому плані слід вважати перстач прямостоячий (*Potentilla erecta* L.) - поширений на Україні і на всіх континентах (крім Антарктиди).

Літературні дані та проведені нами дослідження фізико-хімічних властивостей настоянки перстача прямостоячого свідчать про те, що останній містить значну кількість біологічно активних речовин, таких як флавоноїди (кемпферол, кверцетин, астрагалін, гіперозид і лютеолін), хінну, елагову і галову кислоти, глікозид торментилін, тритерпенові сапоніни, містить до 31% дубильних речовин, до 6% мінеральних речовин на суху масу. Комплекс біологічно активних речовин перстача прямостоячого володіє в'язучою, відхаркуючою, протизапальною, заспокійливою дією.

Нами вивчалась дія настоянки перстача прямостоячого (1:5, на 40% етиловому спирті) на стан мембран еритроцитів донорів. Встановлена висока мембраностабілізуюча активність препарату в концентраціях від 1,34 до 6,7 г дубильних речовин на 100 г настоянки.

При вивченні спектру поглинання настоянки з кореневища перстача прямостоячого виявлено максимум поглинання при 202 нм, що свідчить про наявність ароматичних сполук. Препарат, за нашими даними, містить 6,95 мг% каротиноїдів в перерахунку на β -каротин.

Проведений в системі *in vitro* скринінг антиоксидантних властивостей препарату показав, що останній в концентрації $6,7 \cdot 10^{-4}$ дубильних речовин на 100 г настоянки і вище гальмує протікання індукованого пероксидного